

SZÉKESFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára
házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Hirdetmény
a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petisors:
Megrendeléstől 6 -- nem megrendeléstől 8 krért
igtattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden vasárnap.

7. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 164. sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyitásterben megjelenő közlemények után három hasábos petisorsért 10 kr. fizetendő.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

➔ Kéziratok nem küldetnek vissza. ➔

Iparunk.

Nem kívánunk itt részletesen szólni az iparról, melynek kimerítő tárgyalása lapunk keretét túlhaladná, s melyről mások bővebben, jobban szólnak, mint mi szólhatnánk; hanem csak némi megjegyzéseket kívánunk saját megyei és városi iparunkról tenni.

A jelen folytonosan haladó korban, midőn nemcsak egyesek, de államok is minden lehetőt felhasználnak saját vagyonszűkítésük előmozdítására — a kézi- és gyáripar fejlesztése és terjesztése kétségkívül nagy fontosságú anyagi tényezője az államok vagyonszűkítésének; s valóban tagadhatatlan tény, mit nemcsak mi, de jelesebb nemzetgazdászaink is állítanak, hogy csak azon ország gazdagodhatik meg s lehet erőssé és hatalmassá, melynek fejlett, virágzó ipara van.

Az ipar emelkedése nemcsak azáltal lesz fontossá, hogy a nyers anyagok feldolgoztatván, értékük magasabb fokra hág, s ezáltal a csekélyebb értékű dolgok is értékesítetnek, hanem e mellett, mi ránk nézve mint földművelő országra fontos, hogy az ipar fejlődése a lakosságot sürítvén a mezőgazdasági termékek könnyebb elárúsítását elősegíti, s azok értékét emeli. — Így az ipar által gyarapodik a földművelő osztály is, s az az iparüzőkkel egyesülve bő anyagot nyújt a kereskedésnek; mely azután mindkettőre jótékony és termékenyítő befolyást gyakorol, mert mit az iparos a földművelő nyers termékeiből feldolgoz, vagy a földművelőtől egyenesen is a nyers terményeket a kereskedés forgalomba hozza és azok könnyű értékesítését lehetővé teszi. Az előadottak

szerint tehát a virágzó ipar ép úgy a földművelés, mint a kereskedés fejlesztésének fontos és jelentékeny mótora.

Hazai iparunk, habár emelkedőben van is, még azon pontra nem lépett, melyre hazánk természeti fekvése és előnyös termelési viszonyainál fogva lépni kellene. Ennek oka részint korábbi politikai viszonyokban keresendő, részint és főleg mi magunk vagyunk iparunk teljes kifejlésének gátlói és akadályozói. — A hiba illetőleg akadály egyrésztől sajátosság, fajunknak azon nagymérvű vonzódásában lehelhető fel, melylyel az idegen iránt viseltetik, s azon közönyösségben, melylyel a hazait fitymálja. Ezen, az idegen iránti nagymérvű vonzódás, az idegennek tulságos pártolása a hazai rovására, mely általában nálunk majd minden téren észlelhető — okozza egyrésztől, hogy iparunk mindeddig nem érte el azon fokot, melyet elérnie kellett volna. A közöny majdnem megvetés, melylyel a hazai ipar iránt honfiaink viseltetnek rendkívüli s épen ez egyik oka, hogy iparunk nem tudott teljes önállóságot kivívni, s a külföldhöz mérten fejlődni.

Ha végig tekintünk — ne menjünk tovább — városunk utcáin, azt kell sajnos tapasztalunk, hogy a legtöbb, főleg finomabb iparcikkiek korántsem hazai gyártmányok, hanem importált áruk, de még sajnos tapasztaljuk azt is, hogy nem egyedül a kereskedők, de ugyanezt teszik nagyrészt maguk az iparosok, az illető termékek gyártói. Ez sajnos hazai iparunkra veszélyes valóság, melynek következménye ha így haladnánk soká, hazai iparunk önmagunk által történő elnyomása lenne.

A hiba tehát nem egyedül a közönség körébe

keresendő, hanem az iparüzők közt is. Ezek fejtegetése azonban nagyobb, lapunk keretét s irányát túlhaladó tért igényelne; ezért bővebben ezen hibákról nem szólnunk, s csak egy kitűnő statisztikusunk erre vonatkozó szavait idézzük felelet, illetőleg a kérdés megfjtéseképen.

Csodálatos tünemény, melylyel egyébiránt más téren is találkozunk, hogy fajunkból kitűnő munkások kerülnek — a külföldön. Itt folytonos a panasza munkások ellen, kik sem oly tanultak, sem oly józanok, sem oly megbízhatók, mint amott. Bécs, Páris, Berlin, sőt London is, igaz hogy Bécs kivéve, nem kiváló számmal, de legjobb munkásaik közé számítják a magyarokat; mi meg, nem boldogulhatván velök, cseheket, németeket, olaszokat importálunk s szintoly kevéssé boldogulunk; mert velök importáljuk egyuttal a social-democrazia éretlen eszméi, még éretlenebb szövívőit. Valjon nem társadalmi viszonyainkban rejlik-e itt a hiba, s nem-e csakugyan a szükségesnél általában jobb s bővebb életmódnak tulajdonítható, hogy a külföldi józan munkás is itt oly könnyen elkorcsosul.

Az az egyszerű, önmegtadó takarékos élet, mely kívül csekélyebb kereset mellett is jobbmóduvá teszi az iparost még inkább, mint munkását — ismét csak a nagy többséget véve, s egyes dicséretes kivételeket szivesen elismerve, nálunk nem igen tapasztalható. A munkás általában többet keres, mint mire okvetlen szüksége van és sem a takarékosági hajlam, sem a műveltség nem lévén kellően kifejtve el is költi. Hozzájárul még ehhez azon laza viszony, mely a munkás és gazdája között az osztrák iparend, s a bekövetkezett rendezetlen állapot folytán

TÁRCZA.

Az én kritikusom.

De már az ellen mégis ovást teszek
Komolyan s egész ünnepélyesen,
Hogy verseimet oly nagyon dicséred
És magasztalod drága kedvesem!

Hisz' az rettentő, a mint te elrontasz,
Utóbb Shakspeare-nek képzelem magam',
Kinek jó verset írni a világon
„Kizárólagos szabadalma“ van.

Meglátom majd, ha egyszer rámrohannak
A kritikusok szörnyű hadai
És elmondják: „ez itten gyöngé, gyarló,
Ez hamis érzés, kopott valami;“

Hogyan védesz meg ellenőkben akkor
S hogyan véded meg saját szivedet
S vigasztalást találsz-e verseimben,
Ha szemeidből a köny megereged?

... Mégis dicséred, dicséred csak angyalom!
Minden versem', mit teneked irok,
És ne félj tőle, hogy ez a dicséret
Utóbb valóban elrontani fog.

Mert úgyis a mig angyaltiszta lelked
Szépségét versebe foglalni tudom,
Itéljen el bár mindenki, de mégis
Szived marad az én kritikusom.

Udvardy Géza.

A tánczról.

— Farsangi tárcza. —

A táncz kétségkívül a vig kedély kifejezése. Ep úgy vele született tulajdona az embereknek, mint az állatoknak. Nagyon csalódnék az, ki keletkezését valamely időhöz kötné, miután a táncz ép oly régi, mint maga az emberiség — Már a zsidók történetében olvastuk, hogy midőn az *arany borjunak* ünnepet szenteltek, enni és inni leültek, azután pedig játszani és „*táncsolni*“ felkeltek. — Dávid, ki maga a frigysekre nény előtt tánczolt, egy ünnepet így ír le: „elől mennek az éneklők, azután a hegedűsök, közepén a *doboló* leányok.“

A pogányoknál pedig a táncz az istenitiszteletnek elmaradhatlan s kiegészítő része volt, a mennyiben oltáiraik körül folyton tánczoltak. — Ez volt szokásban a pogány indu-oknál is. — Rómában a *Salusok*, azaz Mars papjai az utcákon tánczoltak isteneik tiszteletére. S hogy már ekkor mily divatban volt a táncz, eléggé mutatja azon körülmény, hogy a rómaiak s görögök a táncznak külön istennőt tulajdonítottak, kit *Terpsichore* néven tiszteltek. Sőt, mint egyes történetíróktól tudjuk, saját isteneik is tánczoltak. *Hesiodnál* a *Múzsák*, *Hórácsnál* pedig *Vénus*, a *Gratiák* és *Nymphák*.

Ugyancsak ezt állítják a pogányok isteneiről is. Ez okból kérde *Arnobius* a pogányoktól: „Gyönyörködnek-e az istenek az ércz zengésében, a czimbalom hangjaiban, a dobszóban s a hangszerekben?“

A régiek tánczáról szólva, nem hallgathatjuk el, hogy ker. sz. János halála is egy *táncznak* eredménye volt. Tudjuk ugyanis a szentírásból, hogy *Heródesnek* annyira megtetszett *Salome* leányának táncza, hogy minden kívánságát teljesíteni ígéré. *Salome* — anyja biztatására — sz. János fejét kérte, mely kívánsága, mint tudjuk, teljesítve is lett.

Tagadhatatlan, hogy a tánczra az égaljnak is nagy befolyása van. Mig északon a lappok, eszkimók közt lassu, tunya életre akadunk, addig a déli, hevesvérü indu-oknál a legvadabb, legféktelenebb s lármás tánczokat látjuk. Az északkeleti chinaiak is nélkülözözik a tánczot, kiknek a zenéhez különben is semmi érzékük sincs. Ismeretes azon eset, hogy midőn egy chinai Európában az előkelőket tánczolni látta, felsóhajtott: „miért nem végeztetik ezt a *fáradtságos munkát* inkább *cselédjeikkel*!“ S megkérdezte, melyik zenedarab tetszik neki legjobban:

„— Ez, — felelt — ennél szebbet életemben nem hallottam!“ s akkor pedig a zenészek épen hangoltak.

A mérsékelt égöv lakóinál a táncz annyira elterjedt, hogy alig van nemzet, melynek saját tánczai ne volnának. Legelterjedtebb azonban Európa déli részeiben, s különösen *Spanyol- és Olaszországban*, valamint a közeli *Egyiptusban*, Észak-Afrikában, hol a nyilvános, utczai tánczosnők napirenden vannak. — Spanyolországból *Sevilla* és *Andalusia* híresek utczai tán-

elharapódzott, melynél fogva a mester segédébe nem bízhatván, megbizhatlanná lesz, ígért munkájával a nagy közönség iránt is, s így ezt kénytelen — kellen — bármikor megszerezhető, külföldi iparcikkkel fogyasztására kaptatja.

A közönség ez elkényesztetéséből, illetőleg a hazai iparcikkeltől való elszakításából s elidegenesedéséből ered továbbá, hogy műveltebb, tanultabb s kitünőbb hazai munkás viszont nem lel tért képessége kifejtésére, s ezért meg ő szorul a külföldre, hol kiválóbb tulajdonai becsültebbek, s a hol ennek megfelelőleg többet keres, mint a középszerűségének általában nagyobb keresetet nyújtó Magyarországon. — A fentebb említett hazai iparunk fejlődését akadályozó hibákra, habár röviden, egy kitűnő statisztikusunk szavaival válaszolván, most, miután a fentebb általánosságba felhozott keretbe — az igazat megvallva megyei és városi iparviszonyaink is befoglalhatók, városunk s megyeuk iparának lehető rövid ismertetésére térünk át.

Iparunk ugyanazon hiányokat kénytelen viselni s ugyanazon akadályokkal küzd, melyeket általánosságban hazai iparunkról felhoztuk. Iparunk állapotáról kimerítő képet adni, kellő statisztikai adatok hiányában — nem vagyunk képesek. A múlt 1870-ik évben megejtett népszámlálás nyomán azonban az ipar állásáról megyénket és városunkat illetőleg a következő vázlatot jegyezhetjük fel: megyénk területén az említett népszámlálási adatok nyomán 1870. évben volt 6566 iparúzó, tehát összehasonlítva ezen számot a megyei lakosság számával, minden 26 lélekre esett egy iparos, azaz a megye lakosságának 4% iparos. A városban már az arány nagyobb. Az összes iparosok száma a fentebbi népszámlálás nyomán 2897; minden nyolcz lakosra esik egy iparos, azaz a város lakosságának 12% iparos.

Ugyanezen népszámlálás szerint megyénk területén főleg a fém-, kő-, fa-, szövő-, bőripar üztek. Nagymértékben a kéziipar, de e mellett a gyáripar is nevezetesen szerepet játszik főleg ujabban. — A városban agyag-kőipar, vas-, fa-, szövő-, bőr-, szőr-, szaru-, papír-, a vegyszeti- és elmezési cikkek ipara stb. — Ez röviden iparunk vázlatos leírása a legújabb népszámlálási adatok nyomán. Jelenleg iparunk főleg városunkban tetemesen emelkedik, mit a legutóbbi bécsi kiállítás alkalmával nyert kitüntetések eléggé és örvedetesen igazolnak. Hisszük, hogy ennek még kihatóbb eredménye lesz, s lassanként belátjuk azt, hogy saját hazánkban, honfiaink által is tudunk oly műveket előállítani, melyek még külföldön is feltűnést okoznak és önállóságunkat ezen tények tetemesen fogják elősegíteni.

Végre egy kitűnő nemzetgazdászunk azon ohájával fejezem be szavaimat, hogy minden tényező lelkes és ernyedetlen közreműködésével hazánk mielőbb oda legyen segítve, hová törekedni minden haladó országnak kötelessége, miszerint ugyanis a „par excellence“ földművelő ország sallangos címét

mielőbb felcserélhesse az iparos állam egyszerűbb, de milliókat rejtő, szerző czímével. □

A svéd nemzet iskolaháza a bécsi közkiállításon.

Perényi Bélától.

(Vége.)

Ha tovább fűrkészszük e termet, szemünkbe öt lenek ott a fegyverek és fényes dobok, melyen minden gyermek öröme csüng. — Ezek között van itt néhány régi szerkezetű, azonban van a kornak megfelelő hátultöltő fegyver is. Kézbe vesszük e fegyvereket, némelyek ugyancsak nehezek, ezek az erősebb s magasabb osztályba járók s kifejtettebbek fegyverei még van ott egészen könnyű is, s ez a kisebb osztály s gyengébb gyermekek fegyvere, s e mindkét nembe fegyver taneszközzel használtatik Tudvalevő dolog, hogy Svédországban a katonai gymnastika a fegyver forgatással együtt kötelezett tantárgy az iskolákban. — Erre azonban egy kis megjegyzésünk van, és ez az, ha a népiskola az akar maradni, melynek kell, hogy maradjon, akkor a katonai testgyakorlat egyoldalú és hiányos, amennyibe általa a gyermek egy bizonyos és meghatározott czélnak képezetik. Az iskola czéjja azonban ezt nem kívánván, inkább az összhangzatos kiképzését sürögli az ifju testének. A tanodai tornaszatnak ennél fogva általánosnak kell lenni, s nem olyannak, mely egy bizonyos meghatározott czélhoz vezet, hanem olyannak, mely az összes élet-irány előiskolája. Ezen okból vannak a német nevelészek a katonai tornaszat ellen, s ezért nem hagyják torna iskoláikba a katonai tornaszatot becsempészni. Az ifjusági véderök kisebb-nagyobb mértékben, olyan játékok, melyek komoly nevelészi systemába nem quadrálnak. Azonban nem mondom azt, hogy a tornatanító a népiskoláknak itt-ott, ha a neveléssel összeegyeztetőnek talál egyes reglement-t elne fogadja s azt ne alkalmazza; éppen ezért kívánatos, hogy a tornatanító is jól kiképezett s gondolkodni tudó fej legyen, hogy tudja mit lehet és mit nem lehet elfogadni. — Ez iskolaház előtt találtam és láttam egy zászlót is, melyre a madarak fészkeikkel együtt természetesen színükbe lefestvék, s melyre svédül a következő volt felírva: „Fried öfver smaföglarna“ azaz: Békesség a kis madaraknak. E vers értelmét elég jókor kell az állat kínzás kikerülése végett, valamint más egyéb, ilyenek hernyók, rovarok stb. hasznos pusztításuk miatt a bántalmazatlanságukat a madaraknak a gyermekek szívébe csepegtetni. — A tanítónak ezenkívül, alul az iskolaterem mellett van egy fogadó szobácskája, fölül pedig az első emeletben a lakása, mely neki családjával együtt elég kényelmes. — Svédországban a tanító készpénz fizetésbe részesítettik, melynek minimuma 400 tallér, mely minimum vagyis legkisebb fizetés 1000 egész 1500 tallérig növelhető. A tanító, mielőtt tanítónak lesz, tanító seminariumot tartozik végezni. — Minden gyermek iskolaköteles; 7 éves korában kezdi meg nagyrésze a tanulást, 9 éves korában pedig köteles nevelészi szempontból vévén a dolgot megkezdeni s 7 éven át szakadatlanul folytatni. Ki e kötelezettségnek ellenáll szorítatják, s maga tartozik a kötelező költségeket viselni. — 1871-dik évben volt Svédországban — a biztos állítása szerint 700,000 nép iskolába járó gyermeke, ezek közül 200 a felsőbb, 224,000 pedig a népiskolában; az ambulatoris, azaz olyan he-

lyen, hol több község tart egy iskolát, ilyen iskolába volt, 152,000 és 200,000 a kezdő iskolákban; tehát 576,200 tetteg iskolába járt; ezeket tanítá 6,000 férfi és 2,000 tanítónő, miből látható, hogy átlagos számitásként egy tanítóra nem egészen 60 tanítvány esik, s ebből következtetjük, hogy ott sincs bizony minden iskolába csak 10 tanuló, hanem az adott körülmények szerint, hol több, hol kevesebb. A népiskoláknak költségeit az adó pótlékkal fedezik. Elhagyván a tantermet megint a már megemlített előszobába érünk, melyből jobb kéz felől a tanító lakásába nyílik az ajtó, itt láthatók, külön szekrényben a tanító és tanuló segéd könyvei. — Egy némelyet lapozgatván, kérdőzködéseimre a biztos igen szívesen adott felvilágosítást. Azt láttam, hogy észak Európában igen messze haladtak a módszer dolgában, így p. o. csak azt említem, hogy a számtani oktatásnál előbb tárgyalják a tízedes törtéket, mint a közönségeseket, még pedig a tízedes számrendszerből kifolyólag. — Láttam különféle írási dolgozatokat, melyek kétségkívül a gyermekek kezéből jöttek ki, minden cizomázás nélkül, illetőleg küldettek a kiállításra, nem valami különös feladványok ezek, hanem a gyermekek köréből felvett tételek, ilyenek elbeszélések leírása, nyelvtani gyakorlatok, épen úgy, mint mindünk divik, azon különbséggel, hogy többet tehetnek, miután kevesebb tanulóval van egy teremben dolguk, s biztosabban haladhatnak, miután az elkülönített ülésüknél fogva a tanulókat minden írási óra alatt a tanító segítheti. — Az íráshoz használt tollaikkól, melynek nyele parafából van, elhoztam egypárt, s van szerencsém ezuttal egyet bemutatni. E toll a mennyiben igen könnyű, de részint drágasága, részint nyelének vastagsága miatt, szerintem nem valami gyakorlati. Továbbá az oktatás anyaga rendszeren a középület szükségleteihez képest szabatik meg, a közéletben előforduló iratok szerkesztése mellett a számvetést és rajzot — modellek — azaz formák után tanítják behatóan, tehát a szemléltetés útján. Svédország általánosan elismert azon ország Európában, melyben a nép legtöbb műveltséggel bír, miért is a tanítás módjai és eszközei iránt nagy figyelmet kell fordítanunk. Nincs más hátra uraim! mint azon ohajnak kifejezést adni, hogy segítse, s adjon a Mindenható hosszú életet mindazon egyházi és világi előjárók, apák és anyák, tanítók és nevelés barátoknak, kik az országos tanítási és nevelési ügyünket szívükön hordozván, érte nemcsak szóval, hanem az tettal is előbbre vinni törekednek, hogy így lassankint mi is oda juthassunk, hol e művelt nép már van.

Közgazdaszat.

A kukorica vetéseknek az ürgök és madarak elleni megóvása érdekében.

A „Székesfejervár“ f. évi 3-ik számában „A kukorica vetéseknek ürgök és madarak elleni megóvásáról“ című érdekes cikk jelent meg, ezen cikkre vonatkozólag ez ügyben én is néhány szót ohajtok tenni.

En az említett cikkben tett indítványt igen szívesen pártolom, és azt ujjolag gazdáinknak ajánlom, mert ha ez idei tél (mint mutatkozik) olyan lesz, mint a múlt évi, akkor bizonyosan őrös csévékre számíthatunk, a mi ezután a mostani állapotot még inkább fokozza.

adott: „country dance“ (azaz „falusi tánc“). Kissé különösen fordította tehát a francia „contre-danse“ ra (ellentánc), mert bár igaz, hogy ez a név is reá illik, miután e táncban minden párnak egy ellenpárral kell táncolnia, de másrészt az egyes részletek (figurák) elnevezései is nyilván mutatják, hogy eredetleg *falusi tánc* volt, (l'éte nyár, la poul tyúk, la pastourelle pásztortalányka).

A quadrille oly közkedvességű tánc volt, hogy mindenütt tánczoltatván, végre öt külön quadrille vált ki belőle. Ezen öt négyes 1821-ben a mostani sorrendben egygyé foglalva, először a berlini udvarnál lön eltánczolta s azóta az egész Európa legkedvesebb társastánczát képezi.

A „cancan“-ról is megemlékezve, csak annyit mondunk róla, hogy az mindenféle körtánczok örökletes vegyüléke, s minden értelem és kellemnélküli, illemsértő, ledér ficzkandozás.

Ezekben előadtuk a civilizált Európa közös tánczainak történetét. Ezen időközben a táncz mestersége valódi művészetté fejlődött, — melynek köréből legyen elég Madame Denis (Voltaire unokahuga), Signora Taglioni, a spanyol Pepita, Ersler s a legújabb időkből Bozé tánczosnőknak, mint e téren valódi művésznőknak neveit említenem.

Hogy báljaink jelen állapota milyen? — annak megítélését a szíves olvasóra bízom. — Csak annyit jegyzek meg, hogy jelen század a „tánczok korszakának“ nevezhető és méltán! Az egész világ csupa egyletekből áll, s mindegyik egylet bálakat ad. Curiosumként említem meg a *new-yorki „kövérek-egylet-*

czosnőikről, Olaszországból *Velence* és *Róma*, Egyiptusból nevezetesen a fürge *Alme*-k. Spanyolországban annyira otthonos a táncz, hogy Sevillában a „Teatro principal“ s a „Teatro San Fernando“ kiválólag a tánczoknak vannak szánva. Sőt a spanyol színházakban a nemzeti táncz, a „Baile Nacional“ a 2-ik és 3-ik felvonás közt, valamint a szindarab végén folyton előadatik. — A kereszténység behozatalával a táncz — mint hajdan a pogányoknál — ismét szoros összeköttetésbe kezdett lépni a vallással. Némely országokban a keresztények a nagyobb ünnepeken, különösen Urnapján és nagypénteken tánczolni szoktak. Szent Tamás keresztényei pedig az ő tiszteletére énekeltek s tánczoltak, s bár igen vigyáztak, hogy illetlenül ne viseljék magukat, az egyház a tánczokat mégis roszalta, s a középkorban általános meggyűződés volt, hogy „a táncz az ördög találmánya!“

A XII. században a vallásos nézetek szigorúsága a tánczot illetőleg már engedni kezdett, s a táncz, mely egy idő óta csak rejtőzött helyeken gyakoroltatott, bátrabban lépett ismét előtérbe, kinyíltak előtte a fejedelmi termek, a szinpadok ajtai s ismét oly általánossá lön mint azelőtt. A rendszeres tánczok mindazáltal csak a XVI. században kezdtek létrejönni, midőn a vallásos nézetek szigorúsága a tánczokra nézve megszűnt. Ez időtől fogva már theoretikus munkák is íratk a tánczról. Első volt az 1588-ban megjelent „Orcherographia“, melynek szerzője maga — **kanonok volt** (Jehan Tabourot.) Nevezetes még Feuillet „Choreographia“ is, mely 1700-ban látott napvilágot. Igen nagy lendületet adott még a tánczok elterjedésének, az

első császárság idejében, Párisban megkísérelt *nyilvános bálók behozatala* is, mely tény az egész művelt világban gyors követésre talált.

A „Volte“ vagy „Gaillarde provençale“ néptáncz volt, s később nemcsak hogy a fejedelmek terméi is megnyíltak előtte, de IV. vagy navarrai *Henrik* francia király s *Erzsébet* angol királynő legkedvesebb tánczát képezte. Ebből származott a mostani *Walzer*.

A „Gavotte“ a XVI. században mint néptáncz szerepelt; a XVII. szinpadra hozva *Ballet* lett belőle s XIV. Lajos korában már az egész udvar balleketet tánczolt.

A „Cotillon“ egy igen régi táncz volt neve, melyet ének kíséretében tánczoltak, hol az ének mindig e refrain-nel végződött:

„O ma mére quand je danse
Va-t-il bien mon cotillon.“

S most mint egy tánczozal egybekötött társasjáték a legényesbalk termekben is otthonos.

A „Pohkát“ egy cseh szolgáló, Slezák Anna találta fel 1830-ban, kinek nevét a londoni osztrák consulates kutatta ki. E táncz 1834-ben Bécsben s 1840-ben Párisban roppant tetszést aratván, ma már egész Európa báltermében fényes helyet foglal el.

A „polka tremblante“, hasonlókép cseh néptáncz volt, mely 1844-ben lön Párisban a művelt világnak bemutatva, s azóta hasonlólag általán kedvelt és szokásos.

A „francia-négyest“ (Quadrille) egy angol hozta be Franciaországba 1710-ben. Hogy eredetleg ez is néptáncz volt, mutatja neve, melyet az angol neki